

Міністерство освіти і науки України
Полтавська обласна державна адміністрація
Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М.В. Остроградського
Полтавський краєзнавчий музей імені В. Кричевського
Відділ культури і туризму Карлівської районної державної адміністрації

ФЕНОМЕН ПИСАНКИ В СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

*Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
м. Полтава, 3 квітня 2015 р.*

УДК 37.013.43:398.332.12 “712”
ББК 63.59 (4 Укр)
Ф 42

Рекомендовано до друку
Вченою радою Полтавського національного
педагогічного університету імені В.Г. Короленка
Протокол № 12 від 19.06.2015 р.

Рецензенти:

Бутенко В.Г. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри педагогіки і психології Херсонського національного технічного університету

Захарчук-Чугай Р.В. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну середовища і ландшафтного мистецтва Інституту реклами, м. Київ

Дубова Н.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики навчання технологій Інституту природничо-математичної та технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Ф 42 Феномен писанки в сучасному культурно-освітньому просторі : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 3 квітня 2015р.) / упоряд. і ред. В.П. Титаренко; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. – 394 с.

У збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції опубліковано наукові статті, в яких висвітлено теоретико-методичні засади українського писанкарства.

Розраховано на науковців, докторантів, аспірантів, викладачів і студентів навчальних закладів системи освіти та культури різних рівнів акредитації.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори статей.

УДК 37.013.43:398.332.12 “712”
ББК 63.59(4 Укр)
Ф 42

*Дігтяр Наталія
(Полтава, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ДОСВІДУ УЧНІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ПИСАНКОВОГО ОРНАМЕНТУ

У статті охарактеризовано засоби українського писанкового орнаменту та розглянуто їх вплив на формування художнього досвіду учнів. Автор зауважує - унікальна техніка створення українського писанкового орнаменту не схожа на інші техніки народного мистецтва, що надає писанкам унікальності та більшої художньої цінності. Вивчення учнями засобів українського писанкового орнаменту сприяє набуттю художніх знань та вмінь у галузі народного мистецтва, ціннісному ставленню до художніх явищ, розвиває емоції та почуття учнів; стає мотивом до творчої діяльності, формує художній досвід.

Ключові слова: художній досвід, засоби українського писанкового орнаменту, учні.

Актуальність проблеми. Новий виток розвитку суспільства актуалізує питання національної самоідентифікації українського народу та вимагає більш ґрунтовного дослідження культурних надбань етносу. Отже, педагогічної значущості у формуванні художнього досвіду учнів набувають види народного мистецтва, що пов'язані з відтворенням світосприйняття та світобачення наших предків, спрямовані на збереження та розвиток національної культури.

Ідеї виховання учнів на ґрунті народного мистецтва висловлювали вітчизняні вчені: Є. Антонович, А. Бойко, Г. Ващенко, І. Велигодська, О. Вишневський, О. Гевко, Р. Захарчук-Чугай, С. Коновець, Т. Придатко, Т. Саєнко, С. Свид, М. Селівачов, М. Стельмахович. Формування художнього досвіду учнів розглянуто у працях Т. Аболіної, М. Горбунової, Т. Грінченко, Т. Завадської, М. Кагана, С. Коновець, Л. Печко, О. Ребрової, О. Шевнюк.

Писанку, як міфопоетичний та релігійно-обрядовий символ досліджували Е. Біняшівський, О. Білоус, О. Воропай, О. Кольберг, В. Манько, З. Сташук, М. Сумцов, С. Таранушенко, В. Щербаківський.

Науковці наголошують, що вивчення українського писанкового орнаменту позитивно впливає на виховання підростаючого покоління. Проте проблема формування художнього досвіду учнів засобами українського писанкового орнаменту недостатньо розроблена в педагогічній практиці, що визначає мету даної статті.

Виклад основного матеріалу. Художній досвід як результат художньо-естетичної діяльності особистості реалізується через емоційно-чуттєву сферу; ціннісне ставлення до художніх явищ; набуті художні знання, вміння, породжує естетичне ставлення до дійсності, стає мотивом до творчої діяльності. Пізнання суті закодованої інформації в культурних архетипах, міфологічній символіці, релігійних канонах, законах, що пояснюють природу й суспільство, відбувається поступово впродовж життя людини на побутовому, суспільному й, особливо, художньому рівнях. На їх досягнення спрямовано процеси виховання, навчання учнів, процеси формування особистості відповідно до традицій певного народу, етносу, їх культури. Так поступово формується художній досвід народу взагалі та конкретної особистості зокрема.

Традиції писанкарства в Україні представлені величезним різноманіттям технік та ще більшою варіативністю орнаментів. Цікава та доступна технологія створення, самобутні інструменти, художньо-виражальні засоби, символічна, знакова мова, інформують учнів про унікальний різновид народного мистецтва, сприяють формуванню ментальності особистості.

Педагог М. Парахін підкреслює, що «наскрізною ідеєю, яка проходить через усі групи засобів народного мистецтва є реалізація таких факторів як зручність, доступність та простота, що сприяли високій результативності мистецької праці»[4].

Технологія створення писанки проста, проте вимагає неабиякого хисту та акуратності у роботі, бо малювати орнамент на поверхні яйця значно важче, ніж на полотні чи папері. Інструментом для створення писанки є «писачок» — паличка з бляшаною трубкою на кінці. На сирому яйці за допомогою «писачка» вимальовують розтопленим воском ті місця, які треба лишити незафарбованими: контури орнаменту, крапки. Занурюють яйце у фарбу, наприклад, жовту. Після цього яйце виймають із фарби і залишають висихати. Потім на ньому знову наводять віск на ті місця, що мають залишитися жовтими. Після цього фарбують у інший колір. І так повторюють доти, доки писанка не буде завершена. Коли писанковий орнамент виконаний, шар воску на писанках розтоплюють і писанка готова [2].

До засобів, за допомогою яких створюється писанковий орнамент, належать лінія, контур, чисті локальні кольори, символізм, знаковість, поєднання орнаментики та фігуративності. Всі сюжети трактуються площинно, декоративно. Це обумовлено технікою писанкового орнаменту, що не дає переходів тонів, а лише зіставляє різні площини в комбінації барв та кольорових плям. Обмежена палітра чистих кольорів, традиційна для українського народного малярства — червоного і чорного, білого та синього, жовтого та зеленого, надає писанковому орнаменту великої емоційної сили. Ритм ліній підкреслюють локальні кольори площини, декоративно збагачуючи композицію писанкового орнаменту[3]. Така манера письма нагадує розпис на скринях та на кахлях. Мажорний, оптимістичний колорит писанки сприяє емоційному піднесенню учнів, покращує їх настрій, мотивує до подальшої творчої діяльності.

Більшість писанкових орнаментів давнього походження, це знаки спілкування наших предків з природою, світом. Не всі орнаменти розшифровані до цього часу, проте зміст деяких вдалося розкрити. Найпоширенішими у всіх давніх цивілізаціях ще з кам'яного віку були символи, що зображували сонце (коло, коло з променями, перехрещені лінії із закрученими кінцями), павучок, свастика, зірки, (трьох, чотирьох, шести та

восьмипроменеви)[2]. Ромб в орнаменті вважається символом родючості. Вісім таких ромбів утворюють «грецьку» восьмипроменеку розету. Тризуб, свастика в давні часи мали містичне та міфологічне значення, вважалися символами руху сонця, плодючості, вічного продовження життя. В деяких варіантах писанкового орнаменту тризуб відомий і як «дерево життя». Воно також має вигляд троїстої гілочки, квітки з листочками або квітучої гілки у вазоні[1]. Культ води в орнаменту писанок увійшов у вигляді хвилястих ліній і відомий під назвою «меандр», «безкінечник». Майже весь рослинний орнамент, що зустрічаємо на писанках, здебільшого пов'язаний з лікувальними властивостями трав, квітів, дерев, а писанки, декоровані ним правили за своєрідні амулети, «обереги».

Дослідник В. Щербаківський вважає, що писанкова орнаментация має свій вироблений стиль, яким вона відрізняється від орнаментальних стилів на інших предметах побуту, пов'язаних з різними матеріалами і поверхнями[6].

Вправи зі створення писанкового орнаменту розвивають в учнів творчу активність, образне мислення, уяву та фантазію, вміння інтерпретувати, сприяють стимулюванню художньо-пізнавальних інтересів та потреб, розвитку художніх здібностей, художньо-творчої реалізації особистості. Яскравість, насиченість кольорів, площинність; активне використання лінії, контуру, що підкреслює забарвлення знаків та символів, надає писанковому орнаменту особливої унікальності у порівнянні з іншими видами народного мистецтва[5]. Завдяки поєднанню у орнаментах локальних червоних, зелених, жовтих кольорів писанки набувають яскравості та сили впливу на глядача. Загальний оптимістичний настрій писанок, знаки та символи орнаменту, які символізують любов до природи, людей, світу – сприяють емоційному піднесенню учнів. Вивчення українського писанкового орнаменту допомагає розвинути мистецьку інтуїцію, здатність тонко і точно сприймати властивості та явища навколишнього світу, вміння спостерігати та аналізувати. Писанки допомагають учням зрозуміти, як народні митці

відтворюють оточуючий світ, втілюють певні ідеї за допомогою образів, символів, знаків, кольорів.

Висновки. Отже, використання засобів українського писанкового орнаменту у формуванні художнього досвіду учнів сприяє пізнанню ними закодованої інформації культурних архетипів, міфологічної символіки; залученню підростаючого покоління до її джерел національної культури; розвиває образне мислення учнів; забезпечує розуміння ними своєї національної ідентифікації. Важливо не тільки навчити учнів основним прийомам цього різновиду народного мистецтва, а й збагачувати їх художній досвід, формувати емоції та почуття школярів.

Окремого дослідження потребує поглиблене вивчення артефактів українського писанкового орнаменту, творчість майстрів писанкарства України та інших країн, де мистецтво писанкового орнаменту набуло широкого розповсюдження.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Білоус О. *Мистецтво писанкарства* / О. Білоус. – К.: Майстерня книги, 2012. – 160 с.
2. Воропай О. *Звичаї нашого народу: нар. - календар. звичаї, укр. нар. одяг: етногр. нарис* / Олекса Воропай; худож. оформ. І. Бородаєвої. – К.: Унів. вид.- во ПУЛЬСАРИ, 2012. – 632 с.
3. Манько В. *Українська народна писанка* / В. Манько. – 2-ге вид., доповн. – Львів: Свічадо, 2005. – 41 с.
4. Парахін В. Г. *Лінія в традиційному народному мистецтві* / В. Г. Парахін. – Луцьк: ВМА «Терен», 2006. – 66 с.
5. *Світ української писанки* / упоряд.: С. П. Сітко, Т. Є. Русанова. – Київ: Кондор, 2005. – 95 с.
6. Щербаківський В. *Писанка* / В. Щербаківський // *Українське мистецтво*. – 1995. – С.173-180.

2. *Коберник О.М. Компетентнісний підхід в технологічній освіті / О.М. Коберник // Зб. наук. праць ТДПУ. – Тернопіль : ТДПУ, 2007. – С. 31 – 39.*

3. *Музиченко Ярослава. Тисячоліття на писанці. Писанкарка Віра Манько вивчає, яким бачили світ наші предки, і мріє всі українські писанки вмістити в комп'ютер / Я. Музиченко // «Україна Молода» № 070 за 16 квітня 2009 року.*

4. *Пометун О.І. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О.І. Пометун // Рідна школа, 2005. – № 1. – С. 65–69.*

5. *Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук. метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.І. Пироженко / за заг. ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.*

ЗМІСТ

<i>Валентина Титаренко (Полтава, Україна)</i> ТРАДИЦІЇ ПИСАНКАРСТВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	3
<i>Олександр Бабенко (Полтава, Україна)</i> ТРАДИЦІЇ ПИСАНКАРСТВА В СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТ	7

<i>Віталій Дмитренко (Полтава, Україна)</i> «ВИНАЙДЕННЯ ТРАДИЦІЙ» ЯК ВАРІАНТ ОСМИСЛЕННЯ ТРАДИЦІЙНОСТІ У ПОСТМОДЕРНОМУ СВІТІ.....	12
<i>Наталія Сулаєва (Полтава, Україна)</i> КОНСТРУКТИВНІ Й ДЕСТРУКТИВНІ ВПЛИВИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ КУЛЬТУРУ.....	18
<i>Лариса Гриценко (Полтава, Україна)</i> ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНИХ ХУДОЖНІХ РЕМЕСЕЛ.....	23
<i>Рената Винничук (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН.....	30
<i>Галина Галян (Полтава, Україна)</i> ЗБЕРЕЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОЇ НАРОДНОЇ ПИСАНКИ У ТВОРЧОСТІ МАЙСТРИНЬ ЗОЇ СТАШУК І ОКСАНИ БІЛОУС.....	39
<i>Лариса Семеняка (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКАРСТВО ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ (ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ ПОЛТАВСЬКОГО МІСЬКОГО ЦЕНТРУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ)	46
<i>Валентина Чемиш (Полтава, Україна)</i> ПРОПАГУВАННЯ ТА ВІДРОДЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОГО МИСТЕЦТВА ПИСАНКОВОГО РОЗПИСУ.....	50
<i>Андрій Цина (Полтава)</i> УКРАЇНСЬКА СИМВОЛІКА В УЧНІВСЬКИХ ПРОЕКТАХ.....	55
<i>Ірина Масась (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКОВІ ТРАДИЦІЇ У ТВОРЧОСТІ НАРОДНИХ МАЙСТРІВ УКРАЇНИ СВІТЛАНИ СТАДНИК ТА ГАЛИНИ П'ЯТНИЧУК.....	60
<i>Інна Шморгун (Полтава, Україна)</i> ВСЕСВІТНІ ПАМ'ЯТНИКИ ПИСАНЦІ.....	63
<i>Наталія Жогло (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКА У ЕТНІЧНИХ ЗВИЧАЯХ ТА ОБРЯДАХ УКРАЇНЦІВ.....	68
<i>Людмила Суярко (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКАРСТВО – СТАРОДАВНІЙ ВИД НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА....	73
<i>Людмила Страшко (Полтава, Україна)</i> ВІЗУАЛЬНА ПОЕЗІЯ І ПИСАНКАРСТВО.....	79
<i>Лариса Шаповал (Полтава, Україна)</i> ЛЕМКІВСЬКІ ТРАДИЦІЇ ПИСАНКАРСТВА У ПОЛТАВСЬКОМУ КРАЇ	86
<i>Галина Пужай (Полтава, Україна)</i> УКРАЇНСЬКІ КОЛИСКОВІ ПІСНІ ЯК ЗАСІБ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ.....	101
<i>Алла Шарай (Полтава, Україна)</i> АВТЕНТИЧНІ МОТИВИ НА ПИСАНКАХ У НАВЧАЛЬНІЙ ТА ГУРТКОВІЙ РОБОТІ	104
<i>Віта.Гайдамака (Полтава, Україна)</i> БІНАРНИЙ УРОК РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ Й ТЕХНОЛОГІЙ «ДИВОСВІТ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ».....	109
<i>Наталія Авраменко (Полтава, Україна)</i> ЕТНОСТИЛЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОДИ.....	116
<i>Маргарита Робота, Наталія Федорченко (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКАРСТВО У СТАРОДАВНЬОМУ ЄГИПТІ.....	125

<i>Лона Начас, Євгенія Зуй (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКАРСТВО У ПЕРІОД КИЇВСЬКОЇ РУСИ.....	127
<i>Ангела Василенко, Катерина Джугань (Полтава, Україна)</i> ТРИПІЛЬСЬКІ ОСНОВИ ПИСАНКАРСТВА.....	132
<i>Діана Гришай, Анна Котелевська (Полтава, Україна)</i> ГЕНЕЗА УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ	135
<i>Світлана Харченко (Полтава, Україна)</i> УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ ПИСАНКОВОГО РОЗПИСУ	140
<i>Олена Греб (Полтава, Україна)</i> ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПИСАНКАРСТВА.....	145
<i>Валерія Компанієць (Полтава, Україна)</i> СИМВОЛІКА ТА СЕМАНТИКА УКРАЇНСЬКИХ ПИСАНОК.....	150
<i>Марина Бережна (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКАРСТВО ЯК ВИД ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА.....	157
<i>Юлія Гришко (Полтава, Україна)</i> ВЕЛИКОДНІ ПИСАНКИ: ВІЗЕРУНКИ, СИМВОЛИ, ЗНАЧЕННЯ.....	165
<i>Анна Жура (Полтава, Україна)</i> ДЕКОРАТИВНО - ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ.....	180
<i>Тетяна Тимошук (Полтава, Україна)</i> ПРО ЩО РОЗПОВІДАЄ ПИСАНКА.....	188
<i>Павло Кузьменко (Полтава, Україна)</i> ГЕОМЕТРИЧНІ МОТИВИ В ПИСАНКАРСТВІ.....	193
<i>Наталія Панасенко (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКА ЯК УНІКАЛЬНИЙ ВИТВІР МИСТЕЦТВА.....	196
<i>Тетяна Сасенко (Полтава, Україна)</i> КРИТЕРІЇ І РІВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИВЧЕННЯ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ПИСАНКАРСТВА З УЧНЯМИ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ	200
<i>Оксана Кудря (Полтава, Україна)</i> ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДОЮ РОЧЕСТЕРА, ШТАТ НЬЮ-ЙОРК.....	207
<i>Ольга Титаренко (Полтава, Україна)</i> ГІГІЄНИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИТАННЯ БАРВНИКІВ У ПИСАНКАРСТВІ.	217
<i>Ольга Кушніренко (Полтава, Україна)</i> ДОСВІД ВИВЧЕННЯ ПИСАНКАРСТВА НА КАФЕДРІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	220
<i>Світлана Медведева (Полтава, Україна)</i> ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ	226
<i>Вікторія Демянко (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКА В ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ.....	231
<i>Анна Каленіченко (Полтава, Україна)</i> МИСТЕЦТВО ПИСАНКИ.....	238
<i>Євген Шувалов (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКАРСТВО В ОБРЯДАХ І ФОЛЬКЛОРІ СЛОВ'ЯН.....	243
<i>Лілія Тютюнник (Полтава, Україна)</i> ТРАДИЦІЇ ПИСАНКАРСТВА В УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ КУЛЬТУРІ.....	247

<i>Юлія Шулъженко (Полтава, Україна)</i> ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ПИСАНОК	255
<i>Наталія Пусепліна (Полтава, Україна)</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОЇ ФУНКЦІЇ МУЗЕЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	260
<i>Сергій Чорнусь (Полтава, Україна)</i> СИМВОЛІКА ПИСАНОК У ВИКОНАННІ МАЙСТРІВ РІЗЬБЛЯРСТВА...	264
<i>Юрій Калязін, Інна Шморгун</i> ЕРГОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧОГО МІСЦЯ З ПИСАНКОВОГО РОЗПИСУ.....	270
<i>Юлія Срібна (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКОВЕ МИСТЕЦТВО ПОЛТАВЩИНИ	275
<i>Олена Семенцова, Світлана Барило (Полтава, Україна)</i> ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ЗМІСТ РОСЛИННИХ ОРНАМЕНТІВ.	282
<i>Анна Пінчук, Катерина Остапчук (Полтава, Україна)</i> ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПИСАНКАРСТВА У ВИХОВАННІ МОЛОДІ У ЛЬВІВСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	287
<i>Белла Голик (Полтава, Україна)</i> УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА – ДЖЕРЕЛО ОБРАЗНИХ РІШЕНЬ В ДИЗАЙНІ ВИРОБІВ.....	290
<i>Тетяна Борисова (Полтава, Україна)</i> ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ У ДИЗАЙНІ СУЧАСНИХ ПИСАНОК.....	305
<i>Вікторія Ірклієнко (Полтава, Україна)</i> НАРОДНЕ СВЯТО ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	312
<i>Тетяна Тищенко (Полтава, Україна)</i> ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ПИСАНКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА.....	316
<i>Вероніка Багірова (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКА ЯК ВИХОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'Ї.....	320
<i>Марина Усенко (Полтава, Україна)</i> ПИСАНКА ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	324
<i>Юрій Калязін (Полтава, Україна)</i> ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ В ПРОЦЕСІ НАПИСАННЯ ПИСАНОК.....	328
<i>Володимир Мокляк (Полтава, Україна)</i> АВТОНОМІЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВИЩУ ОСВІТУ”.....	333
<i>Валерія Шарапа (Полтава, Україна)</i> ВИХІДНІ ЗАСАДИ ОБҐРУНТУВАННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ КУЛЬТУРОВІДПОВІДНОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	338
<i>Лілія Семенко (Полтава, Україна)</i> ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ПИСАНКАРСТВА.....	342
<i>Олена Ложнікова (Полтава, Україна)</i> ДОЗВІЛЛЄВІ ПРАКТИКИ В КУЛЬТУРІ СЬОГОДЕННЯ.....	348
<i>Наталія Дігтяр (Полтава, Україна)</i> ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ДОСВІДУ УЧНІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ПИСАНКОВОГО ОРНАМЕНТУ.....	360

<i>Людмила Григоренко (Полтава, Україна)</i> НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕЛЕМЕНТАМ ЕТНОДИЗАЙНУ..	365
<i>Наталія Дешко (Полтава, Україна)</i> ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПИСАНКАРСТВА. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА СУЧАСНІСТЬ	370
<i>Валерій Титаренко (Полтава, Україна)</i> ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я ЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	377
НАШІ АВТОРИ.....	383